

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum licitum sit, quòd aliquis rem aliquam possideat qzuasi propriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Vtrum naturalis sit homini possessio exteriorum rerum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, q non naturalis homini possessio exteriorum rerum. Nullus debet sibi attribueri quod Dei est: sed dominium omnium creaturarum est proprium Dei, secundum illud Psal. 23. Domini est terra &c. ergo non est naturalis homini possessio rerum exteriorum. ¶ 2. Præ. * Basilus exponens verbū dicitis dicitis, Luc. 12. Cogregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, dicit. Die mihi quæ tuæ? unde ea sumens in vitam tulisti? sed illa quæ homo possidet naturaliter potest aliquis conuenienter dicere esse sua: ergo homo non possidet naturaliter exteriora bona. ¶ 3. Præ. Sicut Ambrosius dicit in lib. de Trinitate. Dominus nomen est potestatis: sed homo non habet potestatem super res exteriores: nihil enim potest creaturam naturam immutare. ergo possessio exteriorum rerum non est homini naturalis.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. Omnia subiecit sub pedibus eius, scilicet hominis.

RESPOND. Dicendum, quod res exterior potest dupliciter considerari. Vno modo, quantum ad eius naturam, quæ non subiacet humanæ potestati, sed solum diuinæ, cui omnia ad primum obediunt. Alio modo, quantum ad usum ipsius rei, & sic habet homo naturale dominium exteriorum rerum: quia per rationem & voluntatem potest uti rebus exterioribus ad suam utilitatem, quasi propter se factis. Semper enim imperfectiora sunt potestati perfectiora, ut supra habitū est. Et ex hac ratione Philo. probat in 1. Politic. possessio rerum exteriorum est homini naturalis. Hoc autem naturale dominium super ceteras creaturas, quod competit homini secundum rationem, in qua imago Dei consistit, manifestatur in ipsa hominis creatione, Gene. 1. vbi dicitur. Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram: & præsit piscibus maris &c.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Deus habet principale dominium omnium rerum. Et ipse secundum suam prouidentiam ordinauit quasdam res ad corporalem hominis sustentationem: & propter hoc homo habet naturale rerum dominium quantum ad potestatem utendi ipsis.

AD SECUNDVM dicendum, quod diues ille reprehenditur ex hoc, quod putabat exteriora bona esse principalem suam, quasi non accepisset ea ab alio, scilicet a Deo.

AD TERTIUM dicendum, quod illa ratio procedit de dominio exteriorum rerum quantum ad naturas ipsarum: quod quidem dominium solum Deo conuenit, ut dictum est.

ARTICVLVS II.

Vtrum liceat alicui rem aliquam, quasi propriam, possidere.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod non liceat alicui rem aliquam, quasi propriam, possidere. Omne enim quod est contra ius naturale, est illicitum: sed secundum ius naturale omnia sunt communia, cui quidem communitati contrariatur proprietas possessionum, ergo illicitum est cui libet homini appropriare sibi aliquam rem exteriorem. ¶ 2. Præ. * Basilus dicit exponens

A prædictum uerbum dicitur. Sicut qui præueniens spectacula prohiberet aduenientes, appropriando sibi, quod ad communem uerum ordinatur: similes sunt diuites qui communia, quæ preoccupauerunt, estimant sua esse: sed illicitum est præcludere uiam alijs ad potendum communibus bonis. ergo illicitum est appropriare sibi aliquam rem communem. ¶ 3. Præ. * Ambr. dicit, & habetur in Decretis dist. 47. c. Sicut hi. Propter nemo dicat, quod est commune: appellat autem communes res exteriores, sicut patet ex his quæ præmittit. ergo uidetur illicitum esse, quod aliquis appropriet sibi aliquam rem exteriorem.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit in lib. de hæresibus. Apostolici dicuntur, qui se hoc nomine arrogantissime uocauerunt, eo quod in suam communionem non acciperent uidentes coniugibus, & res proprias possidentes, quales habet catholica Ecclesia, & monachos, & clericos plurimos: sed isti heretici sunt, quia se ab Ecclesia separantes, nullam spem putant eos habere, qui utuntur his rebus, quibus ipsi carerent. Est ergo erroneū dicere, quod non liceat homini propria possidere.

RESPOND. Dicendum, quod circa rem exteriorem duo cōpetunt homini, quorum unum est potestas procurandi & dispēlandi: & quantum ad hoc licitum est, quod homo propria possideat. Et est etiam necessarium ad humanam uitam propter tria. Primo quidem, quia magis sollicitus est unusquisque ad procurandum aliquid, quod sibi soli cōpetit, quā id quod cōe omnium, uel multorum: quia unusquisque labor fugiens, relinquit alteri id, quod pertinet ad commune, sicut accidit in multitudine ministrorum. Alio modo, quia ordinatius res humanæ tractantur, si singulis imminet propria cura alicuius rei procuranda: esset autem confusio, si quilibet indistincte qualibet procuraret. Tertio, quia per hoc magis pacificus status hominum conseruatur, dum unusquisque res sua cōtētus est. Vnde uidemus quod inter eos qui communiter, & ex diuiso aliquid possident, frequētius irurgia oriuntur. Aliud uero quod competit homini circa res exteriores, est usus ipsarum. Et quantum ad hoc non debet homo habere res exteriores ut proprias, sed ut communes, ut de facili aliquis eas cōmunicet in necessitatibus aliorum. Vnde Apo. dicit 1. ad Tim. ult. Diuitibus hu-

est de quo Ambrosius dicit. Plus quam iusticiam impium, uolenter obtinuit, hoc est, quod nemo propriū dicere debet, quod ad usum, quia, quod ad uerum commune est. Et ut conueniens in extrema necessitate, nature superfluum cōmunicent, quoniam eisur commune debitum est. Et nihilominus conuenit, ut etiam extra hos casus facili tribuat necessitatem patientibus: quoniam tota summa Christianæ uitæ in misericordia posita est. Sic enim & possessores bonæ dispensationis meriti, & pauperes patientie coronam habent absque iniqua iniquitate rerum exteriorum.

In eodem articulo in responsione ad primum nota, quod communitatem rerum esse de iure nature quod ad usum, potest dupliciter intelligi scilicet posititue, & negatiue. Et si intelligatur posititue, est ientis, quod ius naturale dicitur, quod omnia sine cōmuni: si uero intelligatur negatiue, est ientis, quod ius naturale non inhiat proprietates rerū. Et in utroque sensu propositio est uera, si sane intelligatur. In primo quidem, si posititue, uerificatur in casu, si extrema necessitas. Quando n. aliquis est in extrema necessitate, potest undecumque sibi occurrere, sibi, uel alteri humani modi subuenire: nec tenetur ad restitutionem: quia sua tunc nature iure reus est. In secundo uero, si negatiue, uerificatur absolute.

Nam extra casus loquendo, ius nature non statuit omnia esse communia, ut patet ex eo, quod non liceret regulariter habere proprium: sed non facit aliquid esse propriū alicui, & aliud alteri. Et quoniam semoliter est de communitate, & proprietate absolute, & non in casu: ideo in litera negatur sentus affirmatiuus, & conceditur negatiuus. ¶ In eodem articulo etiam in responsione ad

In serm. 81. to. 3. Et habetur dist. 47. c. Sicut hi.

Ca. 40. cō. 6.

Capit. Quæstionis secunde super hoc articulum secundum.

